

Et Danmark der står sammen - om ligestilling

Mainstreaming af regeringsgrundlaget

*Sekretariat: Kvinderådet
Randi Theil Nielsen
Niels Hemmingsensgade 10, 2. sal
Tlf. 33128087
Mail: kvr@kvinderaad.dk*

Ligestilling mellem kønnene er et centralt element i regeringsgrundlaget Et Danmark der står sammen, hvor det har fået sit eget kapitel (s, 65). Emner som ligeløn, barsel, lederskab og prostitution er i fokus både i regeringsgrundlaget, i folketinget og i medierne.

Det er dog imidlertid ikke kun emner som de ovennævnte, der påvirker mænds og kvinders liv betydeligt – og forskelligt. Når der skæres ned på antallet af busruter i København, har det en langt større betydning for kvinder, der i højere grad end mænd, er brugere af den offentlige nærtransport. Når der indføres obligatoriske sundhedstjek af alle 50-årige, vil det først og fremmest bidrage til, at flere mænd får et bedre helbred, da mænd almindeligvis ikke besøger en læge nær så ofte som kvinder. Når udviklingsbistanden fokuserer på mikrolån til kvinder, er det ud fra en erkendelse af mænds og kvinders forskellige positioner og situationer – og det kan give helt nye handlemuligheder. Når åbningstiderne for børnehaven ændres, når forsvarret laver en ny strategi, når aktieomsætningsafgiften forhøjes – alt påvirker mænd og kvinder forskelligt.

Det er derfor helt afgørende, at de politiske beslutninger, man træffer, bliver til på baggrund af et oplyst grundlag og på baggrund af en bevidsthed om, at køn er en faktor, der har stor betydning for alle politikområder.

Mainstreamingstrategien er i denne forbindelse et helt centralt redskab, som er anerkendt på både nationalt, europæisk og globalt plan. I dansk lovgivning er mainstreamingsforpligtelsen indskrevet i ligestillingslovens §4:

Offentlige myndigheder skal inden for deres område arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning

Med mainstreamingstrategien dedikerer samfundet sig til en ny kønspolitisk opmærksomhed inden for den store hovedstrøm af politiske indsatsområder. Den ligestillingspolitiske interesse skulle så at sige, gerne løftes fra en niche-opmærksomhed til en opmærksomhed, der indgår i al politik og planlægning. Det er derfor vigtigt, at kapaciteten til at mainstreame styrkes – også i ressortministerierne, i kommunerne og i regionerne, således at de politiske beslutninger, der skal tages for at føre Danmark ud af krisen med vores velfærdssamfund intakt, bliver taget på et kvalificeret grundlag. Som minimum bør der udarbejdes ligestillingsvurderinger, der følger lovforslaget og er en del af det materiale, der bliver sendt i offentlig høring.

Eksempler på mainstreaming af forslag i regeringsgrundlaget

I det følgende gennemgås forslag og hensigtserklæringer i regeringsgrundlaget ud fra et kønsperspektiv. Der gives eksempler på, hvordan køn, ligestilling, seksualitet og kønsidentitet har betydning for en stor del af de områder, der er beskrevet i regeringsgrundlaget. Dokumentet er tænkt som et ikke-udtømmende inspirationskatalog til hvilke områder, hvor der især er brug for at leve op til ligestillingsloven § 4 og tænke køn og ligestilling allerede, når arbejdet på lovgivning og andre indsatser påbegyndes. Sidenumre henviser til regeringsgrundlaget og kønsperspektiverne i det enkelte indsatserne er skrevet med kursiv.

Et Danmark i udvikling

Regeringen vil gennemføre en skattereform, der sænker skatten på arbejde (s. 10). En skattereform kan udformes på mange måder og det er/burde være en vigtig dimension i vurderingen af de enkelte elementer om de udjævner eller uddyber ulighederne i samfundet, naturligvis uden at forspilde det overordnede formål med reformen. Beregninger fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd af den tidligere regerings Forårspakke 2.0 viser klare kønsmæssige konsekvenser, hvor mænd får en gennemsnitlig gevinst på 4.500 kr., mens kvinderne må nøjes med 2.400 kr. Mændenes gevinst er altså næsten dobbelt så stor som kvindernes. Medregnes erhvervsfinansieringen bliver gevinsten for mænd mere end dobbelt så stor som for kvinder, idet mændenes gevinst er 1.700 kr., mens kvinderne får 600 kr. Selv hvis man tager højde for den interne omfordeling inden for husstandene, får mænd 600 kr. mere end kvinder ud af regeringens forårspakke 2.0. Det er derfor vigtigt at der inddrages et køns- og ligestillingsperspektiv i den kommende skattereform.

Regeringen vil nedsætte et udvalg, som skal vurdere, hvordan forskellige offentlige udgifter og deres finansiering påvirker den økonomiske udvikling og vækst (s. 11). Da kvinder og mænd bruger og finansierer offentlige ydelser forskelligt bør det undersøges hvordan de offentlige udgifter og deres finansiering påvirker mænds og kvinders muligheder og livsvilkår

Regeringen vil sætte gang i væksten med en kickstart af dansk økonomi med fremrykning af investeringer i veje og jernbaner, renovering af skoler og nedslidte boligområder (s. 11). Kickstarten bør tilrettelægges med afsæt i analyser af det kønsopdelte arbejdsmarked og således, at det på forhånd er gjort klart, hvordan man planlægger at påvirke på både mandetypiske og kvindetypiske jobs.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- udskyde tidspunktet for udløbet af dagpengeperioden (s. 12).
- nedsætte en produktivitetskommission (s. 13).

Uddannelse, forskning og kompetencer

Regeringen vil øge kvaliteten af daginstitutionerne (s. 17). Dette bør vurderes ud fra et kønsperspektiv, så man ved om kvalitetsindsatsen kommer både drenge- og pigebørn lige meget til gode.

Regeringen vil fremsætte forslag om en reform af folkeskolen, der bl.a. skal give eleverne de bedste forudsætninger for at blive aktive og kritiske medborgere (s. 17). En grundlæggende værdi i regeringsgrundlaget er lige muligheder og respekt for mangfoldighed. Derfor er det vigtigt, at køn og ligestilling kommer på skoleskemaet i det danske undervisningsystem (grundskole, gymnasiale uddannelser, tekniske uddannelser, kortere og længere videregående uddannelser) for at give børn og unge viden om køn og dermed bl.a. være med til at nedbryde stereotype forestillinger og fremme mangfoldighed. For at understøtte dette fokus i undervisningen skal der udvikles curriculum, og lærer- og pædagoguddannelserne bør have fokus på køn og ligestilling således at de studerende bliver bevidste om en række kønspecifikke spørgsmål og bliver i stand til, fra et reflekteret udgangspunkt, at varetage undervisning af børn og unge i et køns- og ligestillingsperspektiv.

Regeringen vil sikre flere uddannelsespladser til unge og en uddannelsesgaranti på erhvervsuddannelserne – med sikkerhed for praktikpladser (s. 19). Ønsker man flere uddannelses- og praktikpladser til unge af begge køn, skal det undersøges om de i lige grad tilgodeses. Dimensioneringen af de videregående uddannelser bør ændres, således at de i højere grad tilpasses både pigers og drenge's uddannelsesønsker, samtidig med at der

tages hensyn til ændringerne i samfundets behov for arbejdskraft. Behovet for nye uddannelser på vækstområder som interaktive medier, oplevelsesøkonomi, velværeøkonomi etc. bør undersøges og disse tilrettes således, at de tiltrækker både kvinder og mænd.

Regeringen vil sikre bedre kvalitet i ungdomsuddannelserne ikke mindst på erhvervsuddannelserne med henblik på at begrænse det alt for store frafald (s. 19). Frafaldsproblematikken bør udfoldes og kvalificeres f.s.v. angår drenge og piger. I vejledning af ungdomsuddannelserne og vejledning på ungdomsuddannelserne er der brug for nogle kvalificerede bud på en kønsneutral vejledning, som også udmønter sig i kønsneutralt og kønsbevidst vejledningmateriale. Desuden vil en indførelse af en pligt til at undervise i arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet og køn i den overordnede bekendtgørelse for hele erhvervsuddannelsessystemet betyde, at der på alle erhvervsuddannelser medtages dette element i undervisningen.

Regeringen vil sikre højere kvalitet på de videregående uddannelser (s. 20). En forudsætning for en sådan forbedring skal også ske igennem at sikre at der rettes op på den nuværende praksis, der i øjeblikket resulterer i spild af kvindelige forsker og undervisertalenter. Hele vejen op ad den videnskabelige karrierestige sker der et betydeligt tab af kvindelige forskertalenter. På trods af at flere kvinder end mænd i dag opnår en kandidatgrad på universitetet, er kun hver fjerde lektor en kvinde, og kun 12 pct. af alle danske professorer er kvinder. Dette er ikke blot alarmerende i en dansk sammenhæng. Også i international sammenhæng er andelen af kvindelige lektorer og professorer bemærkelsesværdig lav. Når det store tab af kvindelige forskertalenter er et problem, er det fordi vi ikke har råd til at miste disse talenter.

Regeringen vil udvikle en innovationsstrategi (s. 21). Køn og mangfoldighed hænger uløseligt sammen med innovation. En rapport fra Styrelsen for Forskning og Innovation fra 2007 viser at virksomheder, der har en balance mellem mandlige og kvindelige medarbejdere, er dobbelt så innovative som andre virksomheder. I den seneste opgørelse fra EU-Kommissionen ligger Danmark under EU-gennemsnittet, mht. andelen af kvindelige ph.d.-studerende og andelen af kvindelige lektorer og post doc's. Og ser vi på rollemodellerne – de kvindelige professorer – har procenten i årevis været foruroligende lav. Kvinderne er især underrepræsenterede inden for naturvidenskab og teknologi. Det betyder, at kvinderne kun i begrænset omfang inddrages i de traditionelle teknologiske innovationsprocesser. Teknologisk og videnskabelig innovation er ikke kønsneutrale. F.eks. reagerer mænd og kvinder forskelligt på medicin. Det fastslår projektet Gendered Innovations, som Stanford University og EU står bag. Inddragelse af køn i innovationsprocessen kan være med til at give ny viden og dermed skabe innovation.

Regeringen vil sikre forskning på et højt niveau, så vi lægger fundamentet for fremtidens arbejdspladser og velstand (s. 22). Kvinder og mænd har forskellige livsbetingelser og -erfaringer, som influerer på samfundets indretning lokalt, nationalt og globalt. Køn er derfor afgørende for at kunne forstå disse udfordringer og deltage i samfundsdebatten om mulige løsninger. Viden om køn sikrer, at der tages højde for begge køns perspektiver og relationerne imellem dem, således at 'ligestillingsmæssig' bæredygtighed sikres. Samtidig er det en væsentlig pointe, at køn og ligestilling også har relevans indenfor områder, som ofte udelukkende betragtes som 'tekniske' og "kønsneutrale" fx på områder som teknik, klima og bæredygtighed. Kønsforskningen er særdeles anvendelig til at medtænkte andre dimensioner og dermed skabe grobund for en mere tværfaglig og innovativ tilgang til fremtidens forskning og samfundsmæssige løsninger og visioner. Et eksempel er medicinsk og sundhedsvidenskabelig forskning, hvor det er praksis at der tages udgangspunkt i manden som normen og kvinden, der er afvigeren. Dette starter allerede ved grundforskningen, hvor fx dyreforsøg i dag oftest testes på hanner, fordi hunners biologiske cyklus er besværlig at have med at gøre. Allerede her bliver den kvindelige cyklus afvigende. Men biologiske forskelle har betydning for fx optagelse af medicin og dermed effekten af den. Der er en stigende international opmærksomhed på "gender medicin" som skal tage højde for at mænd og kvinder respondere forskelligt på medicin.

Regeringen vil fremrykke aktiveringen af dagpengemodtagere og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere og samtidig sikre bedre hjælp til at løse de ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtageres forskelligartede problemer (s. 26). Ledighed for mænd og kvinder kan have ganske forskellig karakter, længde og perspektiv. Ligeledes er de økonomisk og familiepolitiske konsekvenser af ledigheden også forskellige. Det må en aktiv beskæftigelsesindsats tage bestik af.

Derudover bør følgende indsats mainstreames:

Regeringen vil

- gennemføre en analyse af den samlede erhvervsstøtte (s. 25).

Grøn omstilling

Regeringen vil tage initiativer til en bred indsats på især energi, transport og landbrug, der tilsammen vil udgøre en ambitiøs dansk klimastrategi (s. 28). Kvinder og mænd påvirker klimaforandringerne via deres adfærd. Ifølge undersøgelser påvirker eksempelvis mænd og kvinders forskellige indkomstniveauer deres fritidsinteresser og dermed også klimaet. Det samme er gældende for forbrug, mad- og transportvaner. Mænd er for eksempel i højere grad privatbilister, mens kvinder oftere tyr til offentlige transportmidler. Køn er derfor et centralt aspekt af en succesfuld klimastrategi.

Regeringen vil fremsætte forslag om en betalingsring i Hovedstadsområdet (s. 30). Kvinder og mænd har statistisk set forskellige rejsemønstre og vil derfor blive påvirket af en betalingsring på forskellige måde. En rapport fra det svenske Trafikverket i forbindelse med planer om indførelse af trængselskatt i Göteborg konkluderer at kvinder som gruppe formentlig vil få mere ud af en betalingsring end mænd, forudsat at der tilføres midler til den kollektive trafik. Dette skyldes at kvinder i mindre grad benytter biltrafik (hvor afgifterne betales) og benytter den kollektive trafik (hvor indtægterne forbruges) i højere grad end mænd. Hvis man derimod studerer fordelings effekterne inden for de forskellige trafikantkategorier bliver billedet et andet. Kvindelige bilister vil som udgangspunkt blive dårligere stillet, da de har færre muligheder for omstilling til alternative trafikformer, samt har lavere indkomster. I Göteborg kan det i øvrigt tænkes at mandlige brugere af den kollektive trafik vil blive bedre stillet da man her satser mere på sportrafik end bustrafikken. Mænd bruger i højere grad end kvinder tog, når de pendler.

Regeringen vil iværksætte et arbejde med bæredygtig byudvikling (s. 33). Her bør kvinders og mænds forskellige brug af og behov i forhold til byen inddrages. Kvinder og mænd bruger byrummet forskelligt og har forskellige behov i forhold til fx infrastruktur, tryghed og tidsforbrug, når det gælder indkøb mv. Det giver derfor god mening at inddrage et køns perspektiv i al planlægning hvad angår trafik, parkanlæg, gadebelysning og boligbyggerier. Der findes en del best practice eksempler på mainstreaming af byplanlægning i bl.a. Østrig og Sverige.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- arbejde for en bindende international klimaaftale (s. 28).
- evaluere om der kan etableres en mere hensigtsmæssig organisering af den kollektive transport i Danmark (s. 31).

En aktiv og ansvarlig udenrigspolitik

Regeringen vil gøre Institut for Menneskerettigheder til en selvstændig institution (s. 38). Institutet fik i marts 2011 mandat til at varetage opgaven med at fremme, evaluere og overvåge samt støtte ligebehandling af kvinder og mænd uden forskelsbehandling på grund af køn. Desværre fulgte der meget få midler med og instituttet kan derfor ikke udfylde deres rolle som uafhængigt ligestillingsorgan som beskrevet i EU's ligebehandlingsdirektiv optimalt. Dette mandat bør styrkes.

Regeringen vil tage initiativ til en koordineret demokratiindsats i Nordafrika og Mellemøsten (s. 42). I flere af disse meget nye eller kommende demokratier ser man desværre allerede at de kvinder (og unge mennesker), der var spillede en afgørende rolle i det arabiske forår, nu igen er ved at blive ekskluderet fra beslutningsprocesserne. Indsatsen i denne region bør have et klart fokus på kvinders rettigheder.

Regeringen vil etablere et fælles nordisk institut for globale reformer, der skal fungere som en tænketank for generel udvikling af det internationale samarbejde og håndtering af globale udfordringer (s. 42). Globale udfordringer har i stor grad et køns- og ligestillingsperspektiv og dette bør tænkes ind i kommissariatet for instituttet og i rekrutteringspolitikken, hvor eksperter i køn og ligestilling bør være en del af personaleprofilen.

Derudover bør følgende indsatses mainstreames:

Regeringen vil

- prioritere indsatsen mod social dumping, underbetaling og dårlige arbejdsforhold i EU-landene (s. 36).
- aktivt arbejde for, at EU's nye udenrigstjeneste bliver en stærk og effektiv aktør, så EU på stadig flere områder kommer til at tale med én stemme (s. 36).
- arbejde for, at EU får en fælles politik for illegal indvandring (s. 37).
- arbejde for, at der skabes en bedre sammenhæng mellem EU's politik inden for alle de mange sektorer, som berører udviklingslandene (s. 37).
- aktivt bidrage til og arbejde for, at EU hurtigst muligt under det danske formandskab realiserer løfterne om en samlet og ambitiøs hjælpepakke og markant øget markedsadgang til lande, der forpligter sig til demokratisk udvikling med særligt henblik på at stabilisere udviklingen i Nordafrika og Mellemøsten (s. 37).
- gennemføre Helmand Planen 2011-12 (s. 39).
- oprette en fond til at fremme klimainvesteringer i udviklingslandene (s. 40).
- undersøge, hvordan bæredygtighedsmål kan integreres i den politiske beslutningsproces i Danmark (s. 40).

Sundhed og forebyggelse

Regeringen vil sætte nationale mål for udviklingen i danskernes sundhedstilstand 10 år frem i tiden (s. 43). Dette kræver en systematisk gennemgang som kortlægger mænd og kvinders, drenge og pigers adgang til sundhedsvæsenet mv. I Sverige synliggjorde en sådan systematisk analyse af befolkningen fx, at kvinder ventede længere på

hjerterkirurgi, operation for grå stær, og havde mindre adgang til nyere og dyrere medicin end mænd. Kvinder blev mere påvirkede af kvalitetsmangler og problemer i sundhedsvæsenet og havde mindre adgang end mænd til sundhedspleje på en lang række områder. Analysen viste på flere områder at kønnene havde ulige adgang til sundhedspleje. Måden det er muligt at etablere en sådan kønsanalyse på i Sverige, er, at al statistik har et kønsparameter. Målsætningerne skal altså tilgode mænds og kvinders forskellige situation og behov. Forskellen mellem kvinders og mænds udsættelse for sundhedspåvirkning i forbindelse med reproduktion bør afdækkes og mænds kortere levetid og manglende brug af sundhedstilbud bør adresseres, ligesom nærmere analyser af kvinders særlige sygdomsmønstre bør lægges til grund. Regionernes og kommunerens mainstreamingsforpligtigelse jf. 4 i ligestillingsloven bør indskræpes. At spotte de kønnede normer i sygdom og behandlig vil fremme både kvalitet og effektivitet i indsatsen.

Regeringen vil nedsætte et udvalg, som får til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan behandlingen af mennesker med sindslidelse tilrettelægges og gennemføres bedst muligt (s. 44). Her bør man bl.a. sikrer, at mænd og kvinders forskellige problemer og behov tilgodeses

Nye mål for socialpolitikken

Regeringen vil udarbejde en ny socialreform, der skal sikre bedre sammenhæng mellem en tidlig og forebyggende indsats, brugerindflydelse, kvalitet, faglighed og de overordnede økonomiske rammer (s. 48). Her bør man medtænke køn som parameter ift hvem, der får hvilke indsatser. F.eks. er der flere drenge som modtager specialundervisning end piger, men man ved ikke hvorfor. Er der fordi drengene er sværere at rumme i skolen eller har man størst kendskab til symptomer på indlæringsproblematikker der er kendetegnende for drenge? Overser man f.eks. stille piger med problemer modsat udadreagerende drenge? Viden om kønsforskelle er vigtige, når man træffer beslutninger om nye indsatser.

Regeringen vil gennemføre en reform af kontanthjælp, førtidspension, fleksjob samt af den særlige indsats over for borgere, der befinder sig langt fra arbejdsmarkedet (s. 48). En undersøgelse fra SFI 2010 viser f.eks., at kvinder med handicap har en lavere sandsynlighed for at være i beskæftigelse end mænd med handicap. Kvinder var også i højere grad end mændene ansat på særlige vilkår som fleksjob, løntilskudsjob for førtidspensionister mv. Andre undersøgelser har vist, at kvinder som bor med handikappede mænd, får mindre hjælp end mænd, som bor med handikappede kvinder.

Regeringen vil tage konkrete initiativer til blandt andet at nedbringe den store dødelighed blandt misbrugere på gaden i blandt andet København samt sikre en bedre indsats over for kvinder i prostitution og mennesker, der lever som hjemløse (s. 49). Meget tyder på at køn spiller en central rolle i de tilbud der findes til hjemløse mennesker, idet man som f.eks. hjemløs og stofbrugende voldsramt kvinde ikke på samme måde vil opsøge og bruge tilbuddet netop fordi der er mænd. Disse kvinder kan have brug for at være i et rum hvor de er skærmet fra de oplevelser de har haft og derfor er et kvindorum den optimale hjælp. Gennem mere forskning og viden på området vil man kunne finde frem til den præcise og relevante hjælp, tilbyde den til målgruppen og samtidig dermed tilgode både mænd og kvinder.

Regeringen vil iværksætte en forstærket indsats mod prostitution –herunder at sætte ind mod menneskehandel og at undersøge forbud mod sexkøb (s. 49). At der er køn og ligestilling i prostitution er indlysende. Der er tale om en magtrelation – et bytteforhold mellem typisk to mennesker. Men stort set al forskning og undersøgelser beskæftiger sig alene med sælgere i prostitutionsakten. Mandens seksualitet er voldsomt tabuiseret og hans rolle er nærmest ikke eksisterende i prostitutionsdebatten. Der er brug for mere viden om hvordan holdning og praksis ændres.

Regeringen vil tage initiativer til at gøre det lettere at være frivillig i Danmark (s. 50). En frivillig har et køn og befinder sig i vidt forskellige arenaer af foreningsliv og socialt arbejde. Historisk er frivilligarbejdet også meget forskelligt for henholdsvis mænd og kvinder. Hvem er det, det skal være lettere for, hvorfor og hvordan spiller sammen med om man vil ændre det kønsopdelte frivilligarbejde og/eller understøtte henholdsvis mænd og kvinder i at være frivillige, der hvor de i dag udfolder deres engagement.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- følge op på anbefalingerne fra FN's børnekomité om børns rettigheder og vilkår (s. 47).
- give forældre, der har børn med handicap eller alvorlig sygdom mulighed for at passe deres børn samtidig med, at de får rimelig kompensation for tabt arbejdsfortjeneste (s. 48).
- derfor nedsætte et ekspertudvalg, der skal belyse forskellige metoder til at opgøre fattigdom og udarbejde forslag til en officiel fattigdomsgrænse (s. 48).
- i samarbejde med kommunerne undersøge mulighederne for at øge udbredelsen af velfærdsteknologi inden for ældreområdet (s. 49).
- tage initiativ til at oprette flere udsatteråd i kommunerne (s. 49).

Ny balance i integrations- og udlændingepolitikken

Regeringen vil sikre en ordentlig og anstændig behandling af asylansøgerne, mens de er i Danmark (s. 52). Kvinder og mænd, der søger asyl i Danmark, kan have kønsspecifikke grunde til at søge asyl og/eller kan have været udsat for kønsspecifikke overgreb, der er medvirkende årsag til deres asylansøgning. For at asylansøgere kan få en ordentlig og anstændig behandling af deres ansøgning samt et ordentligt ophold i Danmark under asylsagen bør kønssensitivitet præge alle administrative og praktiske procedurer i asylsager.

Regeringen vil ændre reglerne om statsborgerskab, som et redskab til aktivt at fremme integration (s. 55). Særligt kønsopdeling i statistik om historiske statsborgerskabsansøgninger vil vise om der er kønsforskelle, som kan pege på om ændrede regler vil have særligt appel til den ene frem for den anden og om der skal gøres særlige oplysning- og informationsindsatser for at fremme at flere søger statsborgerskab.

Regeringen vil styrke det boligsociale arbejde i udsatte boligområder (s. 55). Her er det vigtigt at spørge, hvem der er, der varetager det boligsociale arbejde, hvem det gavner det og hvordan og hvad en styrkelse skal føre til. Målgruppeanalyser er helt afgørende.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- fjerne pointsystemet og tilbageføre 24-årsreglen og tilknytningskravet til den definition, der var gældende, før pointsystemet blev indført i 2011 (s. 52).
- revidere reglerne om familiesammenføring for børn (s. 52).

- indføre en ret til fortsat opholdstilladelse for familiesammenførte personer, der er udsat for vold i hjemmet (s. 52).
- udvide Flygtningenævnet med to medlemmer – ét fra Udenrigsministeriet og ét fra Dansk Flygtningehjælp (s. 52).
- lave en ny integrationsreform og lancere et integrationsbarometer (s. 53).
- skabe en bred vifte af arbejdsmarkedsrettede initiativer, herunder bedre og hurtigere hjælp til kontanthjælpsmodtagere, bl.a. kontanthjælpsjobs, målrettede og bedre tilbud om danskundervisning, udbredelse af jobpakker og partnerskaber med erhvervslivet samt nye modeller, der kombinerer arbejde og uddannelse (s. 53).
- afskaffe det nuværende pointsystem for tidsubegrænset ophold og i stedet stille klare krav, der styrker integrationen (s. 54).
- fremlægge en samlet strategi mod tvangsægteskaber og æresrelaterede konflikter (s. 56).
- igangsætte en kortlægning af aktuelle udfordringer med ekstremisme og antidemokratiske grupperinger (s. 56).
- efter afslutningen af den igangværende undersøgelse om parallelle retsopfattelser blandt religiøse minoriteter i Danmark tage initiativer for at komme religiøse retsinstanter til livs (s. 56).

Retspolitik

Regeringen vil styrke den tidlige og målrettede indsats mod årsagerne til kriminalitet (s. 58). De kriminelle mønstre – og veje ud af kriminalitet er vidt forskellige for mænd og kvinder. Det er heller ikke lige gyldigt, hvor de forebyggende indsatser etableres, da mænd og kvinder afsoner på forskellig vis. Kvinder har kortere fængselsophold end mænd, hvorfor de ikke i samme grad har adgang til forebyggende programmer, såfremt de udelukkende etableres i fængslet.

Regeringen vil styrke rets-, politi- og kriminalpræventiv forskning (s. 58). Der mangler gennemgående forskning med et kønsaspekt på det retspolitiske område, herunder særlig den seksualiserede vold og dens konsekvenser. Danmark har i årevis haft store mørketal både i forhold til vold mod kvinder begået af partnere eller tidligere partnere og voldtægt af kvinder. Der mangler viden og værktøjer til at få disse sager anmeldt, efterforsket samt ført til domfældelse. Det store antal sager, der aldrig bliver anmeldt samt det faktum at der sjældent fældes dom over gerningsmændene medfører en generel utryghed for kvinder, der ikke hører hjemme i en retsstat.

Regeringen vil udvikle nye sociale programmer for at forhindre at unge under 18 år havner i kriminalitet (s. 60). Det er vigtigt, at undersøge piger og drenges forskellige former for kriminalitet og veje ud i den kriminelle løbebane.

Regeringen vil igangsætte en kortlægning af grupperinger, som modarbejder det danske demokrati (s. 61). Hvis man vil arbejde med at forebygge radikaliserings giver det god mening at studere køn. Hvilke mennesker tiltrækkes og hvordan forebygges dette er i den grad et kønnet spørgsmål og svaret på spørgsmålet bliver langt

mere kvalificeret hvis man inddrager kønspektivet. Inden for radikale miljøer findes ligeledes syn på køn og ligestilling som det kan være vigtigt at være opmærksomme på og forstå fremkomsten af i en forebyggelses kontekst.

Regeringen vil tage initiativ til brede drøftelser med alle Folketingets partier om et kommissorium for nedsættelse af en grundlovskommission (s. 61). Denne kommission skal efterleve kravet om kønsparitet jf. Lov om offentlige råd, nævn og udvalg og kommissoriet skal mainstreames og tage internationale konventioner (som f.eks. Kvindekongressionen) med i betragtning.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- iværksætte en målrettet indsats over for asocial adfærd skal mindske utrygheden, og bidrage til at udsatte boligområder igen kan præges af tryghed, liv og aktivitet (s. 58).
- styrke samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne (s. 59).

Ny styring af den offentlige sektor

Regeringen vil foretage en evaluering af kommunalreformen og den nuværende arbejdsdeling mellem kommuner, regioner og stat (s. 64). Her bør man spørge om, der er sket nogle kønnede magtforrykninger - både horisontalt og vertikalt. Hvilke opgaver er forsvundet og hvilke borgere og medarbejdere har det haft konsekvenser for? Er der kommet mere eller mindre ligestilling med kommunalreformen?

Ligestilling og mangfoldighed gør Danmark stærkt

Regeringen vil indlede en dialog med erhvervslivet med henblik på at sikre flere kvindelige medlemmer af bestyrelserne for de børsnoterede virksomheder, og herunder vurdere forslag om kvoter på baggrund af køn (s. 65). Det er vigtigt i denne sag at påpege to ting: Dels at der er pågået en dialog med erhvervslivet i adskillige år under arbejdet med Charter for flere kvinder i ledelse, uden at det har skabt resultater. Der må simpelthen arbejdes med kvoter og udvikling af effektfulde redskaber. Dels kan man overveje om kvotetilgangen udelukkende skal anvendes i forhold til det private erhvervsliv. Når vi nu er enige om at mangfoldighed i ledelse skaber bedre resultater, så burde kvoterne muligvis udvides til også at omfatte den offentlige sektor samt de store arbejdsmarkedsorganisationer på begge sider.

Regeringen vil øremærke op til tre måneder af den betalte barselsperiode til manden (s. 65). En øremærket barsel til fædre vil gavne begge forældre. Ikke blot vil fædre få bedre rettigheder til at tage barsel og dermed for mulighed for at tage mere barsel end de gør i dag. Der er også undersøgelser, der viser at det vil få en positiv effekt på ligestillingen på arbejdsmarkedet, hvor kvinders store andel af barselsorloven ofte får betydelige konsekvenser for karriere, løn og pension.

Regeringen vil styrke indsatsen med at registrere, opklare og forebygge hate-crimes mod homoseksuelle og andre grupper (s. 66). Registreringen og forebyggelsen bør selvfølgelig tage udgangspunkt i eventuelle kønsmæssige forskelle i de pågældende hate-crimes, både i forhold til ofre og udøverne.

Regeringen vil undersøge reglerne om kønskorrigerende behandling, herunder mulighederne for at foretage juridisk kønsskifte uden krav om kirurgiske indgreb (s. 66). Der bør sættes fokus på eventuelle forskelle i den kønskorrigerende behandling for henholdsvis transmænd og transkvinder – dels i forhold til hvilke former

for operationer og andre tilbud, der stilles til rådighed, dels i forhold til det danske sundhedsvæsens kapacitet til at udføre visse operationer tilfredsstillende.

Regeringen vil oprette en national antidiskriminationsenhed, der skal kortlægge omfanget og typerne af diskrimination på arbejdsmarkedet og i samfundslivet på baggrund af etnicitet (s. 66). Kortlægningen bør have et klart fokus på de kønsmæssige aspekter af diskriminationen på arbejdsmarkedet, idet mænd og kvinder oplever forskellige former for diskrimination.

Derudover bør følgende indsatser mainstreames:

Regeringen vil

- undersøge mulighederne for at udbygge kønsopdelt lønstatistik (s. 65).
- etablere en barselsfond for selvstændige (s. 65).
- sikre at frivilligt enlige mødre sidestilles med andre enlige forsørgere i forhold til blandt andet det særlige børnetilskud (s. 65).
- gennemføre en helhedsindsats for udsatte drenge, som i dag har en markant større frafald og deraf følgende lavere uddannelsesgrad end piger (s. 65).
- give alle medlemmer af den danske folkekirke mulighed for at blive gift i kirken – uanset deres seksuelle orientering og undersøge yderligere tiltag i retningen af en kønsneutral ægteskabslovgivning (s. 66).
- sikre at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre (s. 66).

Gode boliger og bedre byer

Følgende indsatser bør mainstreames:

Regeringen vil

- udvikle en national social og grøn bæredygtig bypolitik i samarbejde med befolkning og politikere i byerne (s. 68).
- i samspil med de relevante parter udarbejde en hovedstadsstrategi (s. 68).

Kulturpolitik: kultur, kunst og idræt

Regeringen vil sætte fokus på vilkårene for kunstens vækstlag (s. 69). Der foreligger undersøgelser i Kunstrådet, der dokumenterer en generel diskrimination af kvinder indenfor samtlige kunstarter. Det er nødvendigt at arbejde strategisk med kønsaspektet for at imødegå denne slet skjulte diskrimination og derved sikre at kunstnere af begge køn får lige vilkår til at udvikle og udføre deres kunst.

Regeringen vil formulere en ny musikhandlingsplan, herunder styrkelse af den rytmiske musik (s. 69). Kvinder synger, mænd spiller. For mens det går nogenlunde med kønsbalancen blandt klassiske musikere, går det nu tilbage for kvindelige instrumentalister inden for den rytmiske musik. Forrige år var der kun 1,3 % kvinder blandt

instrumentalist-ansøgerne på Det Rytmske Musikkonservatorium. Dette forhold bør der fokuseres på i en musikhandlingsplan.

Regeringen vil i samspil med de kulturelle institutioner udarbejde en fokuseret strategi for, at endnu flere borgere kommer i kontakt med kulturelle institutioner (s. 70). Denne fokuserede strategi skal mainstreames, dvs. at man gennem strategien stræber imod en ligelig kønsfordeling af udøvende kunstnere, både i tilfælde af støttede og ikke støttede kunstnere. I dag viser statistikker at det stadig er langt flest mænd der støttes og eksponeres i kunst og kultur. Det kræver en strategi der arbejder med rekruttering ift. køn og at skabe muligheder for at begge køn får mulighed for at udøve kunst og dermed for alle borgere, såvel kvinder som mænd, har lige mulighed for at komme i kontakt med kunsten. Kvinder er langt større forbrugere af kulturtilbud end mænd. Det er derfor vigtigt i forbindelse med udarbejdelsen af en strategi at få lavet en kønsopdelte statistik for den nuværende anvendelse af de forskellige kulturtilbud.

Regeringen vil indkalde til forhandlinger om ændringer af mediestøtten og til forhandlinger om et nyt bredt medieforlig med fokus på bedre Public Service forpligtelser for DR, TV 2 og TV 2-regionerne (s. 70). BBC har udarbejdet en mangfoldighedsstrategi (Everyone has a story), der bl.a. skal sikre at programlægningen reflekterer befolkningens sammensætning som en del af deres Public Service forpligtelser. Et af udgangspunkterne for denne strategi er bl.a. en undersøgelse om repræsentation på skærmen fra 2009. Denne viste bl.a., at mænd havde dobbelt så meget skærmtid som kvinder, handicappede udgjorde 1 % af fjernsynspopulationen mod 20 % i befolkningen, homo- og biseksuelle var 10 gange mindre synlige end deres andel af befolkningen anses for at være og etniske minoriteter var ligeledes underrepræsenteret. Den internationale undersøgelse 'Who Makes the News' viste i 2009, at mænd dominerer mediebildet i Danmark, hvor de udgør 69 % af samtlige kilder i pressen.

Derudover bør følgende indsats mainstreames:

Regeringen vil

- sammen med kommuner, skoler, institutioner, foreninger og frivillige udarbejde en strategi for mere fysisk aktivitet (s. 70).
- arbejde for, at Danmark fortsat udklækker eliteidrætsudøvere (s. 70).

Høj forbrugerbeskyttelse

Følgende indsats bør mainstreames:

Regeringen vil

- nedsætte et bredt sammensat udvalg, som skal analysere mulighederne for at styrke forbrugerbeskyttelsen for børn og unge under 18 år (s. 72).

God regeringsførelse

Regeringen vil skabe grundlag for forsøg med unges deltagelse i lokale afstemninger (s. 76). Trods fremgang udgør kvinder stadig en minoritet i politik. Det gælder både som medlemmer af regering, folketing og kommunalbestyrelser og som kandidater til disse poster. Forsøg med unges deltagelse i demokratiske processer bør derfor have et klart ligestillingsfokus, således at de kommende generationer ikke fortsætter de samme negative tendenser.